

PER ERIXSON:

I Kubas Gulagarkipelag

En mörk natt 1961 väcktes den kubanske tjänstemannen Armando Valladares av att den kalla mynningen på en kulsprutepistol trycktes mot hans tinning. Castros hemliga polis hade kommit för att arresteras honom. Efter en grundlig husrannsakan – där inget som helst komprometterande hittades – fördes Valladares bort. För hans uppskrämda familj uppgav poliserna att han skulle återvända ”inom kort”. I själva verket frigavs Armando Valladares först 22 år senare.

Armando Valladares: **Against All Hope**. Coronet Books 1987

Vid tidpunkten för arresteringen arbetade Valladares på Kubas postsparbank. Han var inte särskilt politiskt aktiv, men han var katolik och han var motståndare till den kommunistiska utveckling som blev allt mer påtaglig på Kuba. Regimen försökte göra gällande att Valladares' anti-kommunism tagit sig uttryck i planläggandet av terrordåd. I verkligheten bestod hans motstånd i att han gjort kritiska uttalanden samt vägrat att låta placera en kommunistisk propagandaskylt på sitt skrivbord.

I boken *Against All Hope* beskriver Valladares sina egna och andras umbäranden i Kubas Gulagarkipelag. Den kubanska regimens mest avskyvärda sidor exponeras obarmhärtigt: biologiska experiment på politiska fångar, urskillningslösa avrättningar, mord och brutal miss-handel.

Under hela sin långa fångenskap gjorde Valladares aktivt motstånd. Han smugglade ut informationer om övergreppen på mänskliga rättigheter och han bör-

jade till och med skriva dikter om den hopplösa situationen. Hans hustru, Martha, som flytt till USA, ombesörjde bl a att den utsmugglade diktsamlingen *Från min rullstol* publicerades. (Titeln anspelar på det faktum att Armando Valladares för en tid blev rullstolsbunden som en följd av den behandling han utsatts för.) I den diktsamlingen ingår den klassiska skildringen av den fruktansvärda massakern i Boniato-fängelset 1 september 1975, då en fånge dödades och ett 40-tal skadades svårt.

Det är chockerande att konstatera den nästan kompakta likgiltighet som organisationer för mänskliga rättigheter visat för Valladares' (och många andras) uppgifter om förhållandena på Kuba. En intressant dokumentering av det märkliga agerandet hos vissa personer bl a inom Amnesty International finns för övrigt även i Britt Arenanders bok *Fallet Valladares* (Alba 1981). Över huvud taget har flatheten i reaktionerna mot förtrycket på Kuba varit påfallande, både i Sverige och i övriga västvärlden.

Av största intresse för svenska läsare är självfallet den skildring *Against All Hope* ger av Martha Valladares möte i Stockholm med dåvarande internationelle sekreteraren i SAP, Pierre Schori. Denne ville uppenbarligen ogärna bli sedd tillsammans med hustrun till en kubansk politisk fånge och ett hemligt rendez-vous arrangerades således. Under det korta sammanträffandet förklarade Schori att han inte ville uttala sig mot den kubanska diktaturen därför att det skulle ”ge amerikanerna ett publicitetsvapen”. Om Kubas diktator gav han omdömet att ”intelligens och passionerad vrede befinner sig i konflikt inuti Castro”. Martha Valladares fick intrycket

att Pierre Schori inte var intresserad av hennes mans öde. När hon gick fick hon tillsägelse att inte säga något till pressen

om samtalet med Schori. Armando Valladares kommenterade: "Kanske han inte ville utmana Fidels passionerade vrede".

CARL JOHAN LJUNGBERG:

En okänd international

Genom det svenska KDS litenhet kan man lätt tro, att kristdemokratin internationellt sett skulle vara betydelselös. Detta är dock fel. På den politiska världskartan är kristdemokratin väl företrädd.

Nils Arbøl: **Kristdemokraterna en världsrörelse.** Samhällsgemenskaps förlag 1987

Kristdemokratins rötter finns i 1800-talet, inte minst i katolicismens strävan att skapa ett politiskt alternativ till socialism och liberal ekonomism. I vår tid har en "andra väg" av kristdemokratiska partier grundats. Dessa uppstod ur önskan att motverka politikens polarisering under trycket av fascism och kommunism, och söker idag utforma en "tredje väg" mellan höger och vänster. Kristdemokratin har efter 1945 varit vital för många länders återuppbyggnad och demokratiska revitalisering.

Om *Kristdemokraterna en världsrörelse* handlar den danske författaren Nils Arbøls bok, som det KDS närstående Samhällsgemenskaps förlag nu översatt. I boken ges en värdefull översikt av kristdemokratins bakgrund och aktuella program i olika länder. Den inledande analysen är både elegant och insiktsfull. Arbøl pekar på strävan att erbjuda ett klart, etiskt grundat alternativ till de icke-kon-

fessionella, på (relativt) distinkta yrkesgrupper byggda partierna. Familjen samt tanke-, tros- och yttrandefriheten sätts i centrum. Kollektivism och förstatligande kritiserar. Ekonomisk frihet värdesätts, men på flera håll har kristdemokrater motarbetat stora företags makt och genomfört jordreformer. För en fri skola har kristdemokrater till sist kämpat hårt.

Till kristdemokratins goda sidor hör inflytandet från en lång kristet-klassisk tradition i analysen av olika samhällsfrågor. Till svagheterna hör en benägenhet att något svepande avfärda *andra* alternativ till socialismen. "Både liberalismen och socialismen är böjda att uppfatta människan som en rent fysisk individ," skriver t ex Arbøl. Gäller detta *all* liberalism? Till skillnad från konservatismens sägs kristdemokratin också vara en "reformistisk och progressiv" rörelse. Men ett grunddrag i modern konservatism har ju ofta sagts vara "att reformera för att bevara"!

Möjligen räcker den kristna grundvalen ändå inte helt till för att ge den moderna kristdemokratin full enhetlighet. Denna rörelse har också den dragits in i spänningsfältet mellan traditionell kristendom och modernism, vilket medfört många djupgående inkonsekvenser. De kristdemokratiska partierna har därför den samlande inspirationen till trots, också väsentliga inbördes olikheter.